

Vlaams
Parlement

stuk **1798** (2012-2013) – Nr. 1
ingediend op 8 november 2012 (2012-2013)

Gedachtewisseling

over de visietekst van de Staten-Generaal Jeugdhulp
‘Met de kracht van de jeugd!’

Verslag

namens de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid,
Gezin en Armoedebeleid
uitgebracht door mevrouw Katrien Schryvers

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Tom Dehaene.

Vaste leden:

de heer Tom Dehaene, de dames Cindy Franssen, Vera Jans, Katrien Schryvers;
mevrouw Marijke Dillen, de heren Felix Strackx, Erik Tack;
de heer Peter Gysbrechts, mevrouw Vera Van der Borght;
de dames Mia De Vits, Else De Wachter;
de dames Lies Jans, Helga Stevens;
mevrouw Ulla Werbrouck;
mevrouw Mieke Vogels.

Plaatsvervangers:

de dames Sonja Claes, Griet Coppé, Kathleen Helsen, Tinne Rombouts;
mevrouw Linda Vissers, de heer Wim Wienen;
de dames Gwenny De Vroe, Lydia Peeters;
mevrouw Güler Turan, de heer Bart Van Malderen;
de dames Danielle Godderis-T'Jonck, Goedele Vermeiren;
de heer Jurgen Verstrepen;
de heer Bart Caron.

INHOUD

I. Uiteenzetting namens de stuurgroep van de Staten-Generaal Jeugdhulp.....	4
1. De visie op de jeugdhulp in 2020	4
1.1. Parcours van de Staten-Generaal Jeugdhulp.....	4
1.2. De visie op de jeugdhulp in 2020.....	5
1.2.1. Eén transparante jeugdhulp op maat.....	5
1.2.2. Eén empowerende jeugdhulp met kind en jongeren als actor en coproductent.....	6
1.2.3. Eén jeugdhulp binnen de ruimere samenleving.....	6
2. Acht strategische doelstellingen.....	6
2.1. Eerste strategische doelstelling: één jeugdhulp	6
2.2. Tweede strategische doelstelling: het kind, de jongere, zijn context en de maatschappij staan centraal in een empowerende, krachtgerichte jeugdhulp.....	6
2.3. Derde strategische doelstelling: we organiseren en bieden zorg op maat aan kinderen, jongeren, hun ouders en het gezin.....	7
2.4. Vierde strategische doelstelling: we streven naar een optimaal kwaliteitsvolle jeugdhulp	9
2.5. Vijfde strategische doelstelling: we hechten belang aan samenwerking, gedeelde verantwoordelijkheid en expertisedeling	9
2.6. Zesde strategische doelstelling: we geven Vlaamse antwoorden op jeugddelinquentie.....	10
2.7. Zevende strategische doelstelling: we geven aandacht aan de rechts- bescherming om kinderen en jongeren tot hun recht te laten komen..	10
2.8. Achtste strategische doelstelling: we maken gebruik van de mogelijkheden van de informatiemaatschappij voor een betere jeugdhulp en een geïnformeerd beleid	11
3. Besluitend ... één jeugdhulp	11
4. Staten-Generaal Jeugdhulp, en nu?.....	11
II. Bespreking	11

Bijlage: zie [dossierpagina](http://www.vlaamsparlement.be/dossierpagina) op www.vlaamsparlement.be

De Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebeleid besprak ‘Met de kracht van de jeugd!’, de visietekst van de Staten-Generaal Jeugdhulp, tijdens haar vergadering van dinsdag 23 oktober 2012. De heer Stefaan Van Mulders, administrateur-generaal Jongerenwelzijn, de heer Wim Taels, directeur De Cocon Gent, en de heer Jan Bosmans, sectorcoördinator Vlaams Welzijnsverbond, voerden het woord namens de stuurgroep van de Staten-Generaal Jeugdhulp. De visietekst is terug te vinden op de [dossierpagina](#) van dit stuk op www.vlaamsparlement.be

I. UITEENZETTING NAMENS DE STUURGROEP VAN DE STATEN-GENERAAL JEUGDHULP

1. De visie op de jeugdhulp in 2020

1.1. *Parcours van de Staten-Generaal Jeugdhulp*

De heer *Stefaan Van Mulders* verduidelijkt dat ‘Met de kracht van de jeugd!’ een consensustekst is die werd opgesteld door het brede werkveld. Het agentschap Jongerenwelzijn stond in voor de praktische organisatie en de coördinatie.

De hoorzittingen die in 1998 in de Commissie ad hoc Bijzondere Jeugdzorg van het Vlaams Parlement werden georganiseerd, hebben geleid tot de maatschappelijke beleidsnota Bijzondere jeugdzorg (*Parl. St.* VI.Parl. 1998-99, nr. 1354/1). Deze maatschappelijke beleidsnota was de aanzet tot het decreet van 7 mei 2004 betreffende de integrale jeugdhulp. Dit voorlopige decreet wordt binnenkort vervangen door een definitief decreet over de integrale jeugdhulp. Daaruit zijn al heel wat initiatieven voortgevloeid, vooral de intersectorale multifunctionele trajecten. Dat alles was een ijkpunt voor de Staten-Generaal Jeugdhulp.

Voorts zijn er de werkzaamheden van de Commissie Jeugdzorg, die tijdens het parlementaire jaar 2010-2011 onderzoek heeft verricht naar de instroom in de jeugdhulp. Dat onderzoek heeft geleid tot een zeer ruime motie van aanbeveling (*Parl. St.* VI.Parl. 2010-11, nr. 1190/6). De heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, heeft aan het Raadgevend Comité Jongerenwelzijn de opdracht gegeven om er een antwoord op te formuleren. Daarbij diende het Raadgevend Comité rekening te houden met het toekomstige decreet over de integrale jeugdhulp, met de beleidsnota Welzijn, Volksgezondheid en Gezin 2009-2014 (*Parl. St.* VI.Parl. 2009-10, nr. 191/1) en met de maatschappelijke beleidsnota Jeugdzorg (*Parl. St.* VI.Parl. 2010-11, nr. 1190/1). De motie van aanbeveling en de maatschappelijke beleidsnota hebben betrekking op een breed spectrum aan beleidsdomeinen. Het antwoord van het Raadgevend Comité focust echter op jeugdhulp of jeugdzorg, en gaat niet over de aanbevelingen op het vlak van huisvesting, onderwijs, sport en ontspanning.

Er is gewerkt aan de hand van een traditionele doelstellingencascade. Een visie en enkele strategische doelstellingen als uitgangspunt leiden tot operationele doelstellingen en acties. Tijdens deze gedachtewisseling ligt de focus op visie en strategische doelstellingen. De acties zijn nog niet ontwikkeld. Als het Vlaams Parlement zich akkoord kan verklaren met deze visie is het uitwerken van de acties, uiteraard rekening houdend met de aanbevelingen, de volgende stap.

Aanvankelijk ging het om een Staten-Generaal Bijzondere Jeugdzorg. In de loop van de discussies werd de focus verruimd tot een Staten-Generaal Jeugdhulp. Deze terminologie is betekenisvol voor de discussie. Het is namelijk de bedoeling komaf te maken met de verkokering van de bijzondere jeugdzorg en te evolueren naar een integrale jeugdzorg. In de adviesronde is dat nog verruimd tot jeugdhulp.

Het thema is nader afgelijnd in vier themadocumenten. Elke tekst werd besproken in een themagroep, die bestond uit tien tot vijftien experts. Dat leidde tot een gemeenschappelijk themarapport. Die vier themarapporten werden breed verspreid, op de website en door de cliëntenparticipatie van de vzw Cachet. Deze cliënten moesten nagaan of de teksten begrijpelijk waren, en of ze zich erin konden herkennen. Dat is verdiept in een aantal rondetafels waaraan ongeveer 150 mensen participeerden uit het brede werkveld van de bijzondere jeugdzorg, verruimd met mensen van het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap, van Kind en Gezin, uit de gezondheidszorg, de jeugdmagistratuur, het algemeen welzijnswerk, de integrale jeugdhulp en het onderwijs. Ook academici namen deel. Hieruit resulteerde een adviestekst met een visie op de jeugdzorg, die is voorgelegd aan de Staten-Generaal Jeugdhulp. Dit leidde tot een gemeenschappelijke visietekst over de ontwikkeling van de jeugdhulp tegen het jaar 2020. Aan deze tekst werd een aantal strategische opties gekoppeld.

1.2. De visie op de jeugdhulp in 2020

Deze tekst geeft aan in welke richting de jeugdhulp zal evolueren, en bevat een aantal strategische keuzes, gemaakt op basis van de visietekst. De tekst is een zoektocht naar wat alle sectoren binnen de jeugdhulpverlening gemeenschappelijk hebben, en dat om de jeugdhulp te ontwikkelen. Deze tekst breekt niet met de bestaande situatie. Wat werkt en geapprecieerd wordt, blijft behouden. De tekst geeft aan welke zaken bevestigd, versterkt of vernieuwd worden. Elke verschillende sector hanteert eigen begrippen die op elkaar moeten worden afgestemd. In deze tekst wordt daartoe een eerste poging gedaan.

1.2.1. Eén transparante jeugdhulp op maat

De heer *Jan Bosmans* bespreekt het concept van één transparante jeugdhulp op maat. Dit is een ambitieuze doelstelling. Deze visie bouwt verder op het traject van de integrale jeugdhulp. Tijdens de Staten-Generaal Jeugdhulp was het voorontwerp van decreet betreffende de integrale jeugdhulp nog niet afgerond. De actoren willen de sectoren beter op elkaar afstemmen door werking en organisatie te integreren.

Eén jeugdhulp veronderstelt een transparant en eenduidig kader. In 2020 moet het voor elk kind, elke jongere en elke ouder duidelijk zijn waar ze terecht kunnen met vragen. Elke vraag moet tijdig een gepast antwoord krijgen. Daarom moet de jeugdhulp vertrekken van gemeenschappelijke werkingsprincipes en van een gemeenschappelijk kwaliteitskader.

Zorg op maat van het kind, de jongere en de context vereist hulp georganiseerd binnen een modulair kader en aangeboden binnen een multifunctionele setting. Het traject van het kind en de zorgcontinuïteit staan daarbij voorop. Dat heeft heel wat (organisatorische) consequenties. Men zal de gewijzigde rol van de jeugdhulpaanbieders en van de overheid moeten faciliteren in een sociaal ondernemend klimaat. De overheid speelt een centrale rol in dit kader, maar de sociale ondernemers en de regio's worden verregaand geresponsabiliseerd. Financieringsstromen voor de jeugdhulpaanbieders en voor de gebruikers moeten op elkaar worden afgestemd. Daarom doet de jeugdhulp een beroep op vele andere partners. Samenwerking en expertisedeling zijn hierbij heel belangrijk.

Men kiest dus voor één geheel. De eerste strategische doelstelling is daarom één jeugdhulp. Kinderen, jongeren en ouders die vragen hebben waarop ze geen antwoord kunnen vinden in de brede maatschappij, moeten zich kunnen richten tot die ene jeugdhulp. Ook kinderen en jongeren van wie de zorgbehoefte groter is dan het zorgaanbod, zijn aangewezen op de jeugdhulp. De jeugdhulp moet zowel vrijwillig als vanuit een maatschappelijke noodzaak actief kunnen zijn. De grens met preventie, opvoedingsondersteuning en hulpverlening is belangrijk. Deze zaken zijn echter met elkaar verweven. Een flankerend beleid moet aandacht hebben voor een aantal transversale samenwerkingsverbanden. Men moet aandacht blijven besteden aan preventie. Dat kan in verschillende omgevingen gereali-

seerd worden. Dat past binnen een breed sociaal beleid dat krachtversterkend wordt ingezet. In dat brede kader hebben de jeugdhulpverleners een signaalfunctie. De jeugdhulp moet ook zorgen voor een afstemming met de hulpverlening voor jongvolwassenen of volwassenen, en met de hulpverlening aan jonge ouders.

1.2.2. Eén empowerende jeugdhulp met kind en jongeren als actor en coproducent

De heer *Wim Taels* gaat in op het uitgangspunt van één empowerende jeugdhulp met het kind en de jongere als actor en coproducent van zijn hulpverlening. De jongere en zijn context versterken zodat ze greep krijgen op de eigen situatie veronderstelt een duidelijke betrokkenheid van het kind, de jongere en zijn ouders. De ondersteuning wordt geboden onder de vorm van een partnerschap. De hulpverlening zorgt voor een constante vraag-verheldering om zo nauw mogelijk aan te sluiten op de vraag van het kind en zijn ouders. De hulpverlening moet activerend en krachtgericht werken. Ze moet vertrekken vanuit de aanwezige krachten om verandering te brengen in de situatie.

1.2.3. Eén jeugdhulp binnen de ruimere samenleving

Een derde begrip is één jeugdhulp binnen de ruimere samenleving. Elk kind en elke jongere heeft het recht om kansrijk op te groeien. Kinderen en jongeren moeten volwaardig kunnen deelnemen aan de maatschappij. Dat is geen exclusieve opdracht voor de jeugdhulp. Ook andere actoren moeten zich aangesproken voelen door wat de vermaatschappelijking van de jeugdhulp wordt genoemd. Alle actoren met een rechtstreekse of een onrechtstreekse link met de jeugd, moeten daarbij worden betrokken. Dat mag niet vrijblijvend zijn. Ook de laagdrempeligheid is heel belangrijk.

2. Acht strategische doelstellingen

2.1. Eerste strategische doelstelling: één jeugdhulp

De heer *Jan Bosmans* zegt dat de acht strategische doelstellingen zullen worden toegelicht op basis van de kernbegrippen. De eerste strategische doelstelling, één jeugdhulp, betekent dat er een transparant kader is, een gemeenschappelijke taal, processen en procedures die gedragen worden door alle actoren, dat er gemeenschappelijke werkingsprincipes moeten worden afgesproken, dat er een gedeeld kwaliteitskader is voor de verschillende actoren en dat erkenning en financiering daarop aansluiten. Het klimaat van sociaal ondernemerschap is heel belangrijk.

Hij somt een aantal verbanden op tussen die eerste strategische doelstelling en de motie van aanbeveling bij de maatschappelijke beleidsnota Jeugdzorg: het ontwikkelen van een beleidsdomeinoverschrijdende strategie, bijzondere aandacht voor jongeren van allochtone afkomst en niet-begeleide minderjarigen, het onderwijs als onderdeel van de jeugdhulp en het belang daarbij van expertisedeling, en de geestelijke gezondheidszorg als onderdeel van de jeugdhulp.

2.2. Tweede strategische doelstelling: het kind, de jongere, zijn context en de maatschappij staan centraal in een empowerende, krachtgerichte jeugdhulp

De heer *Wim Taels* verduidelijkt de tweede strategische doelstelling. Het kind of de jongere moeten centraal staan in een empowerende en krachtgerichte jeugdhulp. Dat moet een basishouding worden van alle hulpverleners. Participatie is belangrijk om mensen vat te laten krijgen op hun eigen leven en op hun hulptraject. De context moet hersteld, versterkt en verder uitgebouwd worden. Dat moet gebeuren in combinatie met de vermaatschappelijking van de zorg.

Er zijn heel wat linken met de motie van aanbeveling, onder meer de bijzondere aandacht voor jongeren van allochtone afkomst en de niet-begeleide minderjarigen. De motie van

aanbeveling zegt duidelijk dat men rekening moet houden met de kracht en de context van de minderjarigen. Dat komt ook in andere passages terug, bijvoorbeeld in die over jeugd-beleid, sport en recreatie, en bijzondere doelgroepen. In de motie van aanbeveling is ook sprake van de hulpvraag en de gemeenschappelijke analyse ervan als uitgangspunt, en niet de labeling. De motie van aanbeveling stelt dat men prioriteit moet geven aan het aanbieden van emancipatorische hulp, en die laten stoelen op een gemeenschappelijk engagement. Verder heeft de motie van aanbeveling het over het betrekken van vrijwilligers bij de vermaatschappelijking van de zorg, over de flexibele trajectbegeleiding gebaseerd op een hulpvraag, over de garantie op continuïteit, over de mogelijkheid van combinaties van modules en over het responsabiliseren van hulpverleners.

2.3. *Derde strategische doelstelling: we organiseren en bieden zorg op maat aan kinderen, jongeren, hun ouders en het gezin*

De heer *Jan Bosmans* wijst erop dat het Kinderrechtenverdrag bepaalt dat de overheid passende bijstand moet verlenen aan ouders bij de uitoefening van hun verantwoordelijkheden door middel van instellingen, voorzieningen en diensten voor kindzorg in de ruime betekenis van het woord. Flexibilisering, differentiatie, trajectmatig werken en samenwerken vormen belangrijke uitdagingen in de jeugdhulp. Dat staat ook in het Vlaamse regeerakkoord. Zorg op maat gaat uit van een vraaggericht kader. De vraag kan uitgaan van het kind, de jongere of zijn ouders. Bij uitbreiding zal de jeugdhulp deze krachten moeten kunnen beschermen of versterken. In geval van verontrustende situaties kan de vraag ook worden gesteld door de samenleving. Ook in dat kader kan de zorg vrijwillig worden aangeboden, maar dan gaat het niet meer om een vrijblijvende situatie. De samenleving kan hulp opleggen door middel van vorderingen van het openbaar ministerie of beslissingen van de jeugdrechter. In deze gedwongen situaties zal men uiteraard de context verder moeten bekijken, samen met de jongere en de ouders. De jeugdhulpverlener moet zowel in een vrijwillig als in een gedwongen kader permanent de vraag verhelderen, en desgevallend in samenspraak de zorg bijsturen. Indien nodig moet men een beroep kunnen doen op een multidisciplinair team om bepaalde diagnostische onderzoeken te verrichten.

Trajectmatig werken is heel belangrijk. Het is de bedoeling dat het zorgaanbod naadloos aan het kind of de jongere wordt aangeboden. Er mogen overgangen zijn, maar geen breuken. Eventueel moet men inspelen op lopende trajecten in andere sectoren of andere diensten.

De flexibele trajecten zijn geen aaneenschakeling van kortdurende interventies. Er moet aandacht zijn voor de continuïteit en de stabiliteit van elk kind en van elke jongere. Met het oog op de continuïteit moet men streven naar goed functionerende netwerken in de omgeving van het kind, de jongere en het gezin. Deze netwerken moeten ook rechtstreeks contacten kunnen leggen met andere disciplines om een gepast traject te kunnen ontwikkelen. Daarom is er een regie nodig om over de continuïteit van de zorg te waken. Deze regie moet de cliënt ondersteunen in zijn hele individuele traject. Dit systeem moet versterkt worden door een flexibel te organiseren functie. De regie moet toegewezen worden aan jeugdhulpaanbieders, maar in sommige situaties ook aan derden. Ook een medewerker van een gemandateerde voorziening kan indien nodig die regie overnemen. Meestal zal het een samenspel zijn van kind, jongere, ouders en jeugdhulpaanbieders. Die regie zal een beroep kunnen doen op vorming en ondersteuning.

Soms kan een kind of een jongere om de een of andere reden niet onmiddellijk terecht bij een zorgaanbieder. Een wachttijd is soms onvermijdelijk. Het wenselijke aanbod moet echter in de mate van het mogelijke op een aanvaardbare periode aangeboden worden. Een wachtperiode kan een zinvolle overgangsperiode zijn. Het zorgaanbod waarop men wacht, kan reeds aangesproken worden zodat er al een betrokkenheid ontstaat.

Om zorg op maat te realiseren, moet een aantal organisatorische voorwaarden vervuld zijn, vooreerst de modulering. Vraaggericht werken betekent dat het aanbod in die mate gedifferentieerd is dat het beantwoordt aan de individuele zorgbehoeften. Modulering is een instrument dat zorg op maat mogelijk maakt. Daarvoor zijn multifunctionele organisaties noodzakelijk. Op dat vlak is reeds een hele weg afgelegd. Ook het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap heeft multifunctionele organisaties opgestart. Een dergelijk organisatiemodel biedt heel wat kansen tot samenwerking, tot innovatie en tot het realiseren van vraaggerichte zorg. Dat veronderstelt een zorgkoppeling tussen voorzieningen, maar ook over voorzieningen en sectoren heen. Contextbegeleiding is hierbij essentieel. Dagbegeleiding of een verblijfsfunctie kan daar bovenop komen. Er moet uiteraard ook afstemming zijn met de ontwikkelingen in de pleegzorg. Belangrijke inhoudelijke elementen zijn een versterkte interne regie en een constante vraagverheldering. Ook lange residentiële multifunctionele trajecten zijn mogelijk.

Het is eigen aan de jeugdhulp dat er niet altijd een behoefte ervaren wordt door de jongere of zijn gezin. Bij gerechtelijke jeugdhulp kunnen kinderen of jongeren in een moeilijke leefsituatie gevat worden, of jongeren die een delict hebben gepleegd. Zorg op maat en vraaggericht werken betekenen dat de jeugdrechter een helder spoor kan volgen met keuzemogelijkheden tussen meerdere maatregelen. Soms zijn er twee kwalificaties mogelijk, enerzijds de moeilijke leefsituatie waarvoor vrijwillige hulpverlening kan worden opgestart, en anderzijds een gerechtelijk optreden naar aanleiding van een jeugddelict. Die zaken zou men willen loskoppelen.

Modulaire financiering is heel belangrijk in deze context om afstemming te realiseren tussen de verschillende sectoren en actoren van de jeugdhulp. Het sociaal ondernemerschap zal voor het klimaat zorgen dat innovatief en flexibel reageren mogelijk maakt.

Sociaal ondernemerschap is een nieuw element binnen deze visie. Het zal zorgen voor een grotere bewegingsruimte inzake personeels- en middelenbeleid. De visietekst verwoordt een aantal kenmerken van het sociaal ondernemerschap. De organisaties moeten een sociaal doel vooropstellen en een maatschappelijke meerwaarde genereren. Ze moeten vitale, innovatieve, transformerende rollen opnemen. Ze moeten permanent de kansen distilleren die zich voordoen in de veranderende omgeving van jongeren en gezinnen. Samen met een aantal stakeholders moeten ze hun verantwoordelijkheid opnemen. Niet winst maar sociale meerwaarde moet de uiteindelijke doelstelling zijn. Eventuele financiële overschotten worden opnieuw geïnvesteerd. Ook inzake financieringsprocessen moet innovatie mogelijk zijn. Kenmerken van de aanbieders van hulpverlening zijn een zeker kostenbewustzijn, een toenemende flexibiliteit en het netwerken van organisaties.

Zorg op maat speelt zich af op het regionale niveau. Daarom moet de programmatie intersectoraal afgestemd worden op regionaal niveau. Die regioniveaus moeten omschreven worden. Het provinciale niveau is misschien het meest aangewezen niveau. Binnen de regionale werking moeten alle aanbieders een begeleidingsengagement opnemen voor elke doelgroep en voor elke problematiek, om op regionaal niveau deskundigheid en wederzijdse deskundigheidsbevordering mogelijk te maken.

De presentatie gaat in op de linken tussen de motie van aanbeveling en het thema van de zorg op maat. Het gaat over de inclusieve zorgbenadering en de diversiteit van de gebruikers, over het creëren van flexibele trajectbegeleiding, over een verbeterd statuut en goede werkomstandigheden, over ondersteuning, inter- en supervisie en bijscholing. Men moet ook werk maken van het versoepelen van combinaties van zorg en van het uitbouwen van multifunctionele centra. Men dient ook bijzondere aandacht te hebben voor kinderen van ouders met psychiatrische problemen of met een afhankelijkheidsproblematiek.

2.4. *Vierde strategische doelstelling: we streven naar een optimale, kwaliteitsvolle jeugdhulp*

De heer *Wim Taels* zegt dat een kwaliteitssysteem belangrijk is om de kwaliteit van de zorg te monitoren. De Staten-Generaal Jeugdhulp spreekt zich uit voor één integraal kwaliteitssysteem voor alle actoren in de jeugdhulp. De kwaliteitseisen moeten worden bepaald in dialoog. Dat moet worden uitgewerkt in kwaliteitsthema's en groeಿನiveaus, die een vorm van zelfevaluatie mogelijk maken, waardoor soortgelijke organisaties zich kunnen vergelijken met elkaar. Gezien het beperkte zorgaanbod en de stijgende zorgbehoefte, rijst de vraag naar effectiviteit en efficiëntie van de begeleidingen. Welke resultaten behaalt de jeugdhulp? Hoe kunnen die aan de samenleving getoond worden? Hoe kunnen deze resultaten verbeterd worden? Dat is een verantwoordelijkheid van de hulpverleners, maar ook van de organisatie en van de overheid. Ook academici moeten daarin een rol spelen. De registratiegegevens moeten opengesteld worden voor wetenschappelijk onderzoek en moeten ook de basis vormen voor reflectie, wat kan leiden tot innovatie.

Ook hier zijn er linken met de motie van aanbeveling. De motie spreekt over een duidelijke en wetenschappelijk onderbouwde intersectorale afstemming met professionele ervaringsuitwisselingen, een verbeterd statuut en goede arbeidsomstandigheden, ondersteuning, inter- en supervisie en bijscholing van hulpverleners. Andere linken zijn het streven naar een generalistische opleiding van de consulent, het leren omgaan met armoede en culturele verschillen, de gegevensverzameling en het wetenschappelijk onderzoek, de ontsluiting van gegevens over in-, door- en uitstroom en het investeren in wetenschappelijke kennis en onderzoek naar hulpverleningstrajecten.

2.5. *Vijfde strategische doelstelling: we hechten belang aan samenwerking, gedeelde verantwoordelijkheid en expertisedeling*

De heer *Jan Bosmans* bespreekt de vijfde strategische doelstelling, namelijk het belang van samenwerking, gedeelde verantwoordelijkheid en expertisedeling. Er is niet alleen samenwerking nodig binnen de jeugdhulp, maar ook met het ruimere welzijnsveld. Een beroep op ieders expertise is noodzakelijk. Jeugdhulp is en blijft een generalistisch aanbod. Door de actieve bundeling van expertise kunnen trajecten versterkt worden, zoals bijvoorbeeld in de geestelijke gezondheidszorg, bij diversiteitsvraagstukken of bij druggerelateerde problemen. Omdat het in een aantal situaties essentieel is dat een beroep wordt gedaan op expertise van buitenaf, wordt blijvend voor time-out gezorgd, naast vervolghulp of intensieve begeleiding. Jeugdhulp, Cultuur, Onderwijs, arbeidsmarktbeleid, armoedebeleid, asielbeleid, openbare orde en veiligheid zijn zowel lokaal als regionaal verantwoordelijk voor de volledige zorgsector.

In deze context wil de spreker twee domeinen expliciet vermelden, namelijk de geestelijke gezondheidszorg en het onderwijs. Binnen de geestelijke gezondheidszorg wint het programmadenken aan belang, conform het advies van de Nationale Raad voor Ziekenhuisvoorzieningen. Zorgcircuits en -netwerken worden in een getrapt systeem georganiseerd. Een voorbeeld van een instrument binnen de geestelijke gezondheidszorg is outreaching. Men kan de teams ook ondersteunen in bepaalde dossiers, onder meer time-out maar ook een residentiële opname.

De rol van het onderwijs is ruimer dan alleen het garanderen van leerrecht. Het onderwijs kan voor een breed palet aan ondersteuning zorgen voor kinderen en jongeren die uit de boot dreigen te vallen. In dit verband wordt veel belang gehecht aan de ondersteuning van goed onderwijs en aan een gelijkekansenbeleid. Het onderwijs kan ook actief bijdragen aan de basiszorg voor en het welbevinden van kinderen. Onderwijs moet werk maken van een goede communicatie met Welzijn, en dient te streven naar een gemeenschappelijke strategie met Welzijn, gericht op een optimale integratie van kinderen en jongeren. Samen kunnen Onderwijs en Welzijn een continuüm aan trajecten aanbieden voor jongeren die

uit de boot dreigen te vallen. Voorwaarden zijn een goede regiefunctie, een goede opleiding en competentieondersteuning van de professionals.

Ook hier zijn er tal van linken met de motie van aanbeveling: de gedeelde verantwoordelijkheid van Welzijn en niet-Welzijn, onder meer inzake gezinsbeleid, onderwijs en preventie, het inzetten op samenwerking tussen Welzijn, Volksgezondheid en Gezin en Onderwijs, het investeren in schoolvervangende programma's of in opleidingen tot beroepen met minderjarigen, de bijzondere aandacht voor jongeren van allochtone afkomst, voor niet-begeleide minderjarigen en voor jongeren met een verslavingsproblematiek, de aandacht voor emancipatorische hulp, de profilering en versterking van de rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp in het voorveld buiten de jeugdzorg en de aandacht voor kinderen van ouders met psychiatrische problemen of met een afhankelijkheidsproblematiek.

2.6. *Zesde strategische doelstelling: we geven Vlaamse antwoorden op jeugddelinquentie*

De heer *Wim Tael*s zegt dat de zesde strategische doelstelling, namelijk het geven van Vlaamse antwoorden op de jeugddelinquentie, niet voorkomt in de motie van aanbeveling. Op dit vlak is er evenwel heel wat aan het veranderen. Het institutionele akkoord van de Federale Regering over de zesde staatshervorming beschrijft de overheveling van het jeugdsanctierecht naar de gemeenschappen. Vlaanderen zal een eigen jeugdsanctierecht kunnen uitwerken en organiseren. In dat verband moet rekening worden gehouden met de vijf krachtlijnen van de Vlaamse Regering van 2004, die geactualiseerd kunnen worden. Bij het omschrijven van de inhoud van het toekomstige jeugdsanctierecht zou men zich moeten laten inspireren door de principes die werden verwoord in de platformtekst van het jeugdsanctierecht. Het is belangrijk dat het jeugddelinquentiebeleid past binnen de visie op de jeugdhulp. De Staten-Generaal Jeugdhulp vindt het belangrijk dat daarbij een welzijnsbenadering wordt gehanteerd.

2.7. *Zevende strategische doelstelling: we geven aandacht aan de rechtsbescherming om kinderen en jongeren tot hun recht te laten komen*

De heer *Jan Bosmans* zegt dat aandacht voor de rechtsbescherming meer is dan het waarborgen van rechtswaarborgen en procedures. Het decreet van 7 mei 2004 betreffende de rechtspositie van de minderjarige in de integrale jeugdhulp heeft een duidelijk kader aangereikt. Dit decreet moet verder bekendgemaakt worden. Aanbieders van jeugdhulp moeten ondersteund worden bij de toepassing ervan. Ook het verder ontwikkelen van de rechtspositie van ouders vraagt nog bijkomend werk. Kinderen en jongeren moeten geregeld bevraagd worden over hun positie. Op dit vlak zullen de voorzieningen kwaliteitscriteria moeten handhaven. Ze zullen moeten nagaan hoe de rechten van kinderen en jongeren geoperationaliseerd worden, onder meer het inzagerecht en het recht op inspraak en participatie. In de praktijk zal men vaak een delicaat evenwicht moeten zoeken tussen rechtswaarborgen voor kinderen en jongeren, veiligheidsoverwegingen en pedagogische handelingsvrijheid van de aanbieders. Het garanderen van die rechten veronderstelt niet alleen een duidelijk omschreven rechtspositie, maar ook een goede selectie, ondersteuning en opleiding van het personeel. Er is ook nog heel wat te zeggen over de rechtspositie in de context van vrijheidsbeneming. In dat verband kan men uitgaan van het schadebeperkingsbeginsel. Hoe meer men ingrijpt in het leven van iemand, hoe groter de behoefte wordt aan rechtswaarborgen. Zoeken naar proportionaliteit is een evenwichtsoefening tussen beveiliging en de pedagogische aanpak. Op de Staten-Generaal Jeugdhulp is in dit verband gepleit voor het ontwikkelen van een oriëntatiecentrum in de gemeenschapsinstellingen, voor een multifunctionele werking binnen de gemeenschapsinstelling, en voor het versterken van de rechtsbescherming van de jongeren. Dat kan onder meer door toe te zien op het recht op informatie en inspraak.

2.8. Achtste strategische doelstelling: we maken gebruik van de mogelijkheden van de informatiemaatschappij voor een betere jeugdhulp en een geïnformeerd beleid

De heer *Wim Taels* zegt dat voldoende informatie belangrijk is voor een goed beleid. Hier spelen echter tal van spanningsvelden die te maken hebben met privacy en beroepsgeheim. Dat vergt de nodige omzichtigheid.

Er zijn linken met de motie van aanbeveling, vooral op het vlak van gegevensverwerking en dossiervorming met het oog op een integraal dossier, gegevensverzameling en wetenschappelijk onderzoek, en ontsluiting van de gegevens van in-, door- en uitstroom.

3. Besluitend ... één jeugdhulp

De heer *Stefaan Van Mulders* besluit dat jeugdhulp een werkwoord is. Deze tekst wil geen breuk maken met het bestaande. Sommige zaken kunnen worden bevestigd, andere zaken moeten worden versterkt en soms is vernieuwing noodzakelijk.

De Staten-Generaal Jeugdhulp bevestigt uitdrukkelijk de huidige tendensen naar een antwoord op maat van de behoefte aan ondersteuning en hulp. Ook het contextueel werken moet een centraal begrip blijven. Het blijft de bedoeling modulaire trajecten uit te werken, over de sectoren heen, al zal dat grote inspanningen vergen. Ten slotte moet men blijven inzetten op innovatie.

Andere elementen moeten worden versterkt. Daarbij denkt de Staten-Generaal Jeugdhulp onder meer aan het concept van de integrale jeugdhulp, dat gebaseerd is op principes als intersectoraliteit, zorg op maat en op een modulair systeem. Andere te versterken elementen zijn de afstemming van de gerechtelijke jeugdhulp en de jeugdsancties in één systeem van jeugdhulp, de regionale samenwerking en de rol van de regio's in de jeugdhulp, het uitwerken van een eenduidig en uniek kwaliteitskader voor alle jeugdhulpverlening in Vlaanderen, en de maximale benutting van informatica en nieuwe media in de jeugdhulp.

Vernieuwend is het bekrachtigen van participatie en empowering als centrale werkprincipes voor de hele jeugdhulp. Jeugdhulp moet de hulpvraag centraal stellen en niet de labels. Een ander nieuw element is het concept van sociaal ondernemerschap, met de daarbij behorende responsabilisering. Ten slotte moet het complexe systeem van de (integrale) jeugdhulp transparant worden gemaakt voor de gebruikers. De jeugdhulp moet worden ingebed in het sociale weefsel. Ten slotte moet er een ruime en toekomstgerichte basisvisie worden geëxpliciteerd voor de hele jeugdhulp.

4. Staten-Generaal Jeugdhulp, en nu?

Als de visietekst van de Staten-Generaal Jeugdhulp het fiat krijgt van het beleid, dan moeten de strategische doelstellingen verder geoperationaliseerd worden in een concreet actieplan. Er wordt gedacht aan een getrappt operationeel systeem, waarbij de verschillende strategische doelstellingen worden vertaald naar acties die worden voorgesteld door een beperkt strategisch team per doelstelling. Dat moet absoluut intersectoraal verlopen, met een gedeelde participatie van vele experts. Die voorstellen van acties worden daarna getoetst in een open forum en op het internet. Zo kan men een gedragen operationeel plan realiseren dat de verschillende betrokken sectoren gezamenlijk kunnen uitwerken.

II. BESPREKING

Mevrouw *Helga Stevens* wil weten in hoeverre deze tekst rekening houdt met de adviezen van de negen betrokken organisaties. In de eerste strategische doelstelling is er sprake van een afstemming met kinderen in de psychiatrie. Aangezien psychiatrie een federale bevoegdheid is, wil het lid vernemen hoe dat geconcretiseerd zal worden. Tijdens een

werkbezoek aan de gemeenschapsinstelling De Zande in Ruiselede vernam het lid dat de psychiatrie niet enthousiast is over dit hervormingsproces.

Mevrouw *Mieke Vogels* onderschrijft de grote operationele doelstellingen, maar heeft tegelijk een déjà vu. Deze tekst lijkt immers sterk op de maatschappelijke beleidsnota Bijzondere jeugdzorg. Het lijkt alsof er geen tien jaar integrale jeugdhulp geweest is. Op het terrein is de animo voor de integrale jeugdhulp stilaan weggeëbd omdat het veel te lang duurt. Ze twijfelt eraan of deze Staten-Generaal Jeugdhulp daar iets aan veranderd heeft.

De spreekster vraagt vervolgens hoe deze acht strategische doelstellingen zich verhouden tot het toekomstige decreet betreffende de integrale jeugdhulp, dat de intersectorale toegangspoort zal installeren. Het uitgangspunt is de rechtstreeks toegankelijke hulp. In 1999 was er ook al sprake van rechtstreeks toegankelijke hulp, maar dat is nog altijd niet gerealiseerd. Uit de gedachtewisseling over de stand van zaken van de integrale jeugdhulp van 24 januari 2012 (*Parl. St.* VI.Parl. 2011-12, nr. 1502/1) heeft mevrouw Mieke Vogels onthouden dat de toegangspoort een administratieve procedure wordt waarbij de klanten en hun omgeving niet gehoord worden. Men werkt met dossiers. Er is absoluut geen tijd om na te gaan wat het netwerk nog kan. Er is evenmin ruimte voor trajectbegeleiding. Dat staat haaks op de principes van de Staten-Generaal Jeugdhulp.

In deze visietekst duikt voor het eerst een nieuw containerbegrip op, namelijk sociaal ondernemerschap. De spreekster vraagt naar de betekenis ervan. Ze vermoedt dat men, zoals in de sector voor personen met een handicap, een provinciale commissie wil installeren die de schaarste verdeelt. Onder het mom van samenwerking tussen voorzieningen zullen alleen de meest schrijnende dossiers toegewezen worden. Het bilan van de provinciale evaluatiecommissies in de sector van personen met een handicap is allesbehalve positief. Ze zijn bijvoorbeeld geen toonbeeld van vraaggestuurd werken.

Mevrouw *Else De Wachter* sluit zich in grote lijnen aan bij de vorige sprekers. Ze kan grotendeels akkoord gaan met de visie van de Staten-Generaal Jeugdhulp, maar vraagt zich af wat de concrete betekenis is van een en ander. Eensgezindheid over de visie betekent niet dat er eensgezindheid is over de uitvoering. Er is dringend behoefte aan duidelijkheid over zaken als timing en financiering. Iedereen kan zich akkoord verklaren met het streven naar één transparante jeugdhulp op maat. Het is evenwel de bedoeling dat te realiseren tegen 2020, wat niet meer veraf is.

Ze haalt vervolgens een aantal algemeen en weinig concreet geformuleerde passages aan, die verduidelijking behoeven. In de visietekst is bijvoorbeeld sprake van transparantie op maat samen met andere partners. De spreekster wijst er in dit verband op dat er niet alleen werk moet worden gemaakt van zorg op maat, maar ook van ondersteuning op maat. Daarnaast krijgt elke jongere in 2020 zorg op maat van één jeugdhulp, die transparant en kwaliteitsvol is, maar ook ingebed in de maatschappij. Het is mevrouw Else De Wachter onduidelijk wat die laatste bepaling precies inhoudt. Een ander voorbeeld is de programmering die intersectoraal wordt afgesproken op regioniveau.

Mevrouw *Katrien Schryvers* merkt op dat er al heel wat initiatieven zijn genomen op het vlak van de jeugdhulp. In 2010 is de Commissie Jeugdzorg opgestart, die in juli 2011 tot een motie van aanbeveling heeft geleid. De Staten-Generaal Jeugdhulp had de opdracht om hierop een antwoord te formuleren. Ze blijft echter op haar honger omdat er geen sprake is van concrete acties of van middelen. Dat is nochtans het belangrijkste.

De Staten-Generaal Jeugdhulp heeft zich geconcentreerd op alle passages uit de motie van aanbeveling die betrekking hebben op jeugdhulp. Een van de grote betrachtingen van de Commissie Jeugdzorg was nochtans dat alle beleidsdomeinen voldoende aandacht zouden hebben voor het welzijn van kinderen en jongeren. Door die loskoppeling dreigt men de verkokering in de hand te werken.

De Staten-Generaal Jeugdhulp streeft naar één jeugdhulp. Het is de vraag hoe dat in de praktijk zal verlopen. Hoe zal men de verschillende agentschappen met elkaar verbinden? Zijn daarover al gesprekken gevoerd?

Een andere belangrijke vraag is of deze visietekst gericht is op het beleid of op de sector. Als de visietekst gericht is op de verschillende actoren die allemaal op hun terrein initiatieven moeten nemen, zal erop moeten worden toegezien dat al die initiatieven in dezelfde richting gaan.

Het onderscheid tussen de vrijwillige en de gerechtelijke jeugdhulp intrigeert mevrouw Katrien Schryvers want in de praktijk wordt dat onderscheid niet zo scherp ervaren. Juridisch zal er echter altijd een onderscheid zijn, ook als het jeugdsanctierecht wordt overgeheveld.

De visietekst maakt gewag van een nieuw financieringsmodel, gebaseerd op een modulairstelsel. De spreker wil vernemen op welke punten het nieuwe financieringsmodel afwijkt van het huidige.

In de motie van aanbeveling bij de maatschappelijke beleidsnota Bijzondere jeugdzorg van 1999 (*Parl. St.* VI.Parl. 1998-99, nr. 1354/4) wordt een effectiviteitsonderzoek over de bijzondere jeugdzorg gevraagd. Uit een dergelijk onderzoek zou men interessante lessen kunnen trekken voor de toekomst van de jeugdhulp. De spreker vraagt nadere informatie.

De heer *Stefaan Van Mulders* benadrukt dat de visietekst een reflectie is van mensen uit het brede werkveld, wat meteen ook het belang en de draagwijdte van de visietekst bepaalt. Iedereen heeft de mogelijkheid gehad om een inbreng te doen. Men heeft de tekst heel bewust beperkt tot het strategische niveau. Voor de operationalisering en de concrete uitwerking, moet de overheid – na het fiat van het Vlaams Parlement – opnieuw het voortouw nemen, weliswaar in overleg met de geraadpleegde experts. Het is de verantwoordelijkheid van de minister en van de agentschappen om een concreet actieplan op te stellen.

De concrete uitwerking zal nog enkele maanden vergen. Daarvoor wil de spreker een mandaat krijgen. De vraag is of deze visietekst in overeenstemming is met wat leeft in het brede veld en met het beleid. Het vorige actieplan ‘Perspectief!’ werd nooit uitgevoerd, bij gebrek aan draagvlak (*Parl. St.* VI.Parl. 2008-09, nr. 2167/1). Hij hoopt dat het nodige draagvlak kan worden gecreëerd om hiermee verder te gaan.

Elk initiatief zou vanuit het beleidsdomein moeten worden getoetst aan dit kader. Wellicht zal het gaan om een organisch model waarbij de verschillende betrokkenen naar elkaar toegroeien, eerder dan om een directief model. Uiteraard blijft de bevoegde minister verantwoordelijk.

Mevrouw *Mieke Vogels* stelt dat een toetsing van deze principes aan de integrale jeugdzorg de eerste stap zou moeten zijn. Volgens haar zijn beide niet in overeenstemming met elkaar.

De heer *Stefaan Van Mulders* is het daar niet mee eens. De strategische doelstellingen zijn ook terug te vinden in het voorontwerp van decreet betreffende de integrale jeugdhulp. De Staten-Generaal Jeugdhulp had trouwens de opdracht om dat te respecteren.

Mevrouw *Mieke Vogels* vraagt hoe de vermaatschappelijking van de zorg en het empoweren van de jongere en zijn omgeving hard worden gemaakt in het voorontwerp van decreet. De trajectbegeleiding, een van de belangrijkste vragen van het Vlaams Parlement, is niet behouden. Ze kan zich herkennen in de geformuleerde principes, maar dat alles is heel vrijblijvend.

De heer *Stefaan Van Mulders* denkt dat het voorontwerp van decreet betreffende de integrale jeugdhulp de eerste bouwstenen legt voor de vermaatschappelijking van de jeugdzorg. De verantwoordelijkheid voor de hulpvraag wordt immers gelegd bij de eerste lijn. Die verantwoordelijkheid moet worden gedragen tijdens het hele traject, zelfs voor en achter de toegangspoort. Dat is een eerste stap naar de vermaatschappelijking van de zorgvraag.

Mevrouw *Mieke Vogels* merkt op dat de breed toegankelijke toegangspoort op dit ogenblik niet bestaat. De voorbije tien jaar werd er alleen geïnvesteerd in wat na de toegangspoort komt. Daarvoor heeft men zich gebaseerd op wat de maatschappij wil, namelijk meer gesloten instellingen en meer residentiële opvang. Voor de eerste toegang rekent men op de centra voor leerlingenbegeleiding. Op dit ogenblik heeft een centrum voor leerlingenbegeleiding, binnen de regelgeving die bepaald wordt door de minister van Onderwijs, de mogelijkheid om gedurende een sessie van één uur aan vraagverheldering te doen. Dat is volgens de spreker onvoldoende om de zorg te vermaatschappijken. Er wordt alleen een dossier opgemaakt dat wordt doorgegeven aan de toegangspoort, die niet verplicht is om de betrokkene te horen. De praktijk is niet klaar om de theorie toe te passen. De vermaatschappelijking van de zorg zal niet gerealiseerd worden. De consulent, die op dit ogenblik nog de ambassadeur van de jongere kan zijn, wordt in de toekomst gereduceerd tot een dossierbehandelaar.

Op de vraag van mevrouw Stevens antwoordt de heer *Stefaan Van Mulders* dat dit document door tijdsgebrek niet in extenso vermeldt waar de adviezen worden gevolgd en waar niet. De adviezen werden opgenomen als de bijlagen bij de visietekst van de Staten-Generaal Jeugdhulp. Over het algemeen stuiten deze concepten echter niet op grote weerstand.

De heer *Jan Bosmans* beseft dat het concept sociaal ondernemerschap wat vaag is. Hij inspireert zich daarbij zeker niet op de evolutie in de sector van de personen met een handicap. Het is vooral de bedoeling een soort van New Deal te realiseren tussen de sector van de jeugdhulp en de overheid. De overheid moet een kader creëren, zorgen voor financiële ondersteuning en toezien op de kwaliteit en op de juiste toepassing. Het werkveld kan de beschikbare beleidsruimte opnemen om de vinger aan de pols te houden en rechtstreeks zaken te innoveren. Het werkveld legt verantwoording af over het beheer van de beschikbare middelen, en zorgt voor een herinvestering van de eventueel resterende middelen. Het sociaal ondernemerschap is gericht op het creëren van meer kansen op welzijn en van sociale meerwaarde. De sociale ondernemers moeten zich bevrijden van het keurslijf van erkende categorieën, erkennings- en subsidieringsnormen. Ze moeten zich verantwoordelijk opstellen voor de toenemende problemen die zich aandienen in de jeugdhulp. Men moet afstappen van het stelsel dat sinds de jaren zeventig werd ontwikkeld. Sectoraal en intersectoraal moet er nieuwe creativiteit op gang komen.

Mevrouw *Mieke Vogels* is een groot voorstander van al die elementen, onder meer van de multifunctionele centra. Die kunnen echter alleen goed functioneren als er ook een trajectbegeleider is, die de jongeren begeleidt en de voorzieningen op een positieve manier blijft bevragen. Als sociaal ondernemerschap op die manier wordt geconcretiseerd, dan kan ze er volledig mee akkoord gaan.

De heer *Jan Bosmans* merkt op dat er voor de trajectbegeleiding verschillende termen worden gebruikt. In de visietekst zijn dat onder meer dialoog, samenspraak en empowerment. De tekst spreekt niet over een bepaalde functie of persoon, maar besteedt toch veel aandacht aan de opvolging van de cliënt. Dat moet nog verder worden uitgewerkt.

Mevrouw *Mieke Vogels* zou het een goede zaak vinden als de consulent Bijzondere Jeugdzorg daarvoor verantwoordelijk zou blijven. Ze betreurt dat een andere keuze is gemaakt.

De heer *Wim Taels* merkt op dat er stilaan meer nadruk wordt gelegd op de effectiviteit. Er is bijvoorbeeld een effectiviteitsonderzoek gevoerd in de pas opgestarte diensten voor kortdurende thuisbegeleiding. Professor Johan Vanderfaellie gaat na hoe men dat goed in kaart kan brengen. Het nieuwe kwaliteitssysteem legt veel meer de nadruk op het aantoonbaar maken van de resultaten. Ook dat heeft te maken met effectiviteit. Zo kan men belangrijke stappen zetten in de richting van vernieuwing en verbetering van de hulpverlening.

Op de vraag over het nieuwe financieringsmodel antwoordt de heer *Jan Bosmans* dat de discussie hierover op gang is gekomen toen deze visietekst pas was uitgebracht. Dat concept is momenteel in uitvoering. Het gaat om een experimenteel modulair kader. De financiering is niet meer gebaseerd op de categorieën, maar op de typemodules die de voorzieningen voor bijzondere jeugdzorg aanbieden. Vanaf 1 januari 2013 worden alle werkings- en personeelskosten samengevoegd in een eenheidsprijs per typemodule. Zeker dertig percent van de sector van de bijzondere jeugdzorg zal op dat moment in dat nieuwe financieringsmodel stappen. Het is de bedoeling om de volledige sector tegen eind 2014 te enten op een nieuw financieringssysteem. Er is geen sprake meer van zaken als spilcapaciteit of personeelsbijdrage. Het wordt eigenlijk een enveloppensysteem. Dat is ook het geval voor de centra voor kinderzorg en gezinsondersteuning, en binnenkort wellicht ook voor de centra integrale gezinszorg. De sectoren bereiden zich voor op een samenwerking waarbij de financiering gebaseerd is op basis van typemodules. Daarvoor zijn ook wel wat middelen uitgetrokken. Hij hoopt dat de huidige financiering minstens gevrijwaard kan worden, want dit kan leiden tot een grote toename van de efficiëntie en de effectiviteit.

Voor wat de relatie tussen vrijwillige en gerechtelijke hulp betreft, zal een juridisch kader voor de jeugdhulp noodzakelijk blijven. Binnen het vroegere paradigma werd de vrijwilligheid vooropgesteld als uitgangspunt. De cijfers tonen aan dat een en ander in beweging is. Door de integrale jeugdhulp zijn het recht op jeugdhulp en het interventierecht van de samenleving van elkaar losgekoppeld. Die maatschappelijk noodzakelijke interventies krijgen veel meer aandacht in het concept van de gemandateerde voorzieningen van de integrale jeugdhulp. Een afstemming tussen beide zal echter noodzakelijk blijven. Wanneer een jeugdrechter tussenkomt na een delict en er tegelijk sprake is van een moeilijke leefsituatie, dan kan de jeugdrechter een beroep doen op vrijwilligheid om de leefsituatie aan te pakken. Het delict op zich zal een maatregel uitlokken. Het zal bijgevolg om een tweesporenbeleid gaan. Dat is een vernieuwend element dat verder onderzocht moet worden.

Op de vraag over het intersectoraal programmeren op regioniveau antwoordt de heer *Wim Taels* dat er in Oost-Vlaanderen op 1 februari 2013 wordt gestart met een proefproject met de toegangspoort. Daardoor wordt het extra dringend om na te gaan wat de noden zijn in de regio. Op het Vlaamse niveau is het vaak moeilijker om die oefening uit te voeren. Sommige organisaties zullen hun aanbod heroriënteren binnen dat nieuwe modulaire kader. Daardoor zullen sommige groepen misschien beter bediend worden en andere minder goed. Dat zal een voortdurende afstemming vergen. Daarom is het belangrijk de programmering op regionaal niveau intersectoraal af te toetsen.

Op de vraag van mevrouw Stevens over de samenwerking met de geestelijke gezondheidszorg en de psychiatrie antwoordt de heer *Jan Bosmans* dat dit een moeilijke zaak is. Welzijn en gezondheidszorg zijn immers niet altijd compatibel. Het advies van de Nationale Raad voor Ziekenhuisvoorzieningen heeft een hervorming geïnitieerd in de geestelijke gezondheidszorg en in de psychiatrie. Daarbij worden zorgcircuits, netwerking en zorgprogramma's vooropgesteld. De visietekst stelt dat er verbindingpunten moeten worden gezocht met actoren uit de psychiatrie, en dat men moet streven naar een verdere afstemming. Dat kan op verschillende manieren gebeuren, onder meer door methodieken als outreaching. Ook het Bijpass-project (Bijzondere Jeugdbijstand en Psychiatrie Alternatieven/Actieonderzoek voor Screening en Samenwerking) heeft mogelijkheden in kaart

gebracht. De spreker hoopt dat de open uitnodiging van de Staten-Generaal Jeugdhulp ertoe zal leiden dat men stappen vooruit kan zetten.

Tom DEHAENE,
voorzitter

Katrien SCHRYVERS,
verslaggever